

تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان

در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

(بر اساس طرح اقدام پژوهشی)

(تاریخ دریافت ۱۴۰۳/۰۱/۲۸ - تاریخ تصویب ۱۴۰۳/۰۳/۰۹)

لیلا قوامی^۱

ناهید رضائیان

چکیده

مسئله معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در اسلام به عنوان یکی از مباحث مهم و حیاتی مطرح است. اهل بیت به پیامبر اسلام، حضرت محمد (صلی الله علیه و آله)، و امامان شیعه که از نسل او هستند اطلاق می شود. اهل بیت در اسلام به عنوان منابع معرفت و راهنمایی دینی مورد توجه و احترام قرار می گیرند. برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان و در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، می توان از رویکردها و راهکارهای مختلفی استفاده کرد. باید توجه داشت مسئله معرفت و محبت دانش آموزان نسبت به اهل بیت می تواند در راستای سند تحول بنیادین مدرسه مورد توجه قرار گیرد. این مسئله می تواند به عنوان یکی از اهداف و ارزش های مدرسه در نظر گرفته شود تا به ارتقاء ارتباط دانش آموزان با اهل بیت و تقویت محبت و معرفت آنان کمک کند. در این مقاله نویسندگان تلاش می کنند با استفاده از روش های مطالعه کتاب، استفاده از منابع آموزشی مناسب، منبع اینترنتی، ترویج ارزش های اهل بیت در محیط آموزشی، تدریس مفاهیم و ارزش های اهل بیت، برگزاری برنامه های آموزشی و فرهنگی مرتبط، معرفت و محبت نسبت به اهل بیت را در دانش آموزان ناحیه یک شهرستان خرم آباد تقویت کنند.

واژگان کلیدی: سند تحول بنیادین، محبت نسبت به اهل بیت، دانش آموز، اعتقادات مذهبی

• بررسی و تحلیل اولیه موضوع و تشریح سوالات مطروحه در راستای

موضوع مقاله

محبت و معرفت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان ممکن است به دلایل مختلفی چون نداشتن آگاهی کافی، تاثیرات خارجی، عدم تربیت مذهبی، ترویج اطلاعات نادرست و... بازگردانده شود. بنابراین بر آن شدم تا از روش هایی مانند مصاحبه با دانش آموزان، برگزاری نظرسنجی ها، و برگزاری جلسات گفتگو و آموزشی استفاده کنم تا معرفت و محبت دانش آموزانم را نسبت به اهل بیت تقویت کنم. به همین امر سوالات زیر را مطرح نمودیم:

- ۱- چه عواملی باعث بی توجهی دانش آموزانم به معرفت و محبت نسبت به اهل بیت می شود؟
- ۲- به عنوان یک معلم چگونه می توانم این مشکل را بر طرف کنم؟
- ۳- چگونه می توانم در راستای سند تحول آموزش و پرورش معرفت و محبت نسبت به اهل بیت را در دانش آموزانم بالا ببرم؟

همچنین این اقدامات بالا می توانند به تشخیص دقیق تر مشکلات و ارائه راه حل های مناسب برای افزایش محبت و معرفت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان کمک کند.

انگیزه معلم برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان می تواند بر اساس اهداف و ارزش هایی که در سند تحول آموزش و پرورش تعریف شده است، شکل گیرد. برخی از اهداف و ارزش هایی که معلم می تواند در این زمینه تعقیب کند عبارتند از:

۱. ارتقاء ارزش های معنوی: معلم می تواند به عنوان یک الگوی معنوی برای دانش آموزان عمل کرده و ارزش های معنوی مانند عدالت، محبت، و تعهد به اهل بیت را ترویج کند.
۲. ایجاد ارتباط معنوی: معلم می تواند با ایجاد ارتباط معنوی با دانش آموزان و انتقال ارزش های اهل بیت، محیطی پر از محبت و احترام به اهل بیت را فراهم کند.
۳. ارتقاء آگاهی و دانش: معلم می تواند با ارائه آموزش های مناسب و مستند در مورد زندگی و ارزش های اهل بیت، دانش آموزان را به معرفت و محبت نسبت به آنان هدایت کند.
۴. ایجاد انگیزه و شور: معلم می تواند با ایجاد انگیزه و شور در دانش آموزان برای مطالعه و شناخت بیشتر اهل بیت، این ارزش ها را در آنان تقویت کند. با توجه به این اهداف و ارزش ها، معلم می تواند با ارائه درس ها و فعالیت هایی که به تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت کمک

می‌کند، تاثیر مثبتی بر روی دانش آموزان داشته باشد و آنان را به سوی ارتقاء این ارزش‌ها هدایت کند.

امام صادق علیه السلام در یکی از احادیث خود فرموده‌اند: "مَنْ عَرَفَنَا فَقَدْ عَرَفَ الْحَقَّ، وَ مَنْ عَرَفَنَا أَحَبَّنَا، وَ مَنْ أَحَبَّنَا تَوَاصَلَتْ لَهُ الْحَبَّةُ وَالْبَرَاهِينُ". این حدیث به معنای این است که: "هر کس ما را بشناسد، به حقیقت راه یابد، و هر کس ما را بشناسد، ما را دوست داشته باشد. و هر کس ما را دوست داشته باشد، حجت‌ها و برهان‌ها برایش منعقد خواهد شد.

معرفت و محبت نسبت به اهل بیت (علیهم السلام)، به عنوان یکی از ارزش‌های اسلامی و فرهنگی، نقش بسیار مهمی در تحول و بهبود سیستم آموزش و پرورش دارد. در مقدمه سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، اهمیت ایجاد معرفت و محبت نسبت به اهل بیت برای دانش آموزان و اعضای جامعه تأکید می‌شود. اهل بیت به عنوان نمونه‌های برتر اخلاقی، انسانی و دینی، می‌توانند به عنوان الگوهایی برای دانش آموزان و جامعه در طول راه تحصیلی و زندگی عمومی خدمت کنند. ایجاد محیطی که ارزش‌ها و اخلاقیات اهل بیت ترویج شود، می‌تواند به تقویت ارتباط افراد با این ارزش‌های اسلامی کمک کند و به تربیت نسلی با انگیزه، مسئولیت‌پذیر و با ارزش‌های اخلاقی قوی کمک کند. برای اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، لازم است مفاهیم معرفت و محبت نسبت به اهل بیت به عنوان یکی از محورهای اصلی آموزشی و پرورشی مورد توجه قرار گیرد. این ارزش‌ها می‌توانند به عنوان راهنماهایی برای ارتقاء اخلاق و روحیه دینی دانش آموزان و اعضای جامعه عمل کنند و به بهبود کیفیت و ارتقاء سطح آموزش و پرورش کمک کنند. بنابراین، معرفت و محبت نسبت به اهل بیت می‌تواند به عنوان یکی از اصول و ارزش‌های اسلامی و فرهنگی، در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، به تربیت نسلی با ارزش‌های انسانی و دینی قوی کمک کند. در ادامه، برخی از راهکارهایی که می‌توانند در این زمینه به کار گرفته شوند، بیان شده است:

۱. ارائه محتوای مناسب: مدرسه می‌تواند با ارائه محتوای آموزشی مناسب در مورد زندگی، ارزش‌ها و اهداف اهل بیت، دانش آموزان را به معرفت و محبت نسبت به آنان هدایت کند.

۲. ایجاد فضایی محبت‌آمیز: مدرسه می‌تواند با ایجاد فضایی پر از محبت، احترام و تقدیر نسبت به اهل بیت، دانش آموزان را به ارتباط معنوی با آنان تشویق کند.

۳. انگیزه بخشی و تشویق: مدرسه می تواند با انگیزه بخشی و تشویق دانش آموزان به مطالعه و شناخت بیشتر اهل بیت، آنان را به تقویت محبت و معرفت نسبت به این ارزش ها ترغیب کند.

۴. همکاری با خانواده و جامعه: مدرسه می تواند با همکاری با خانواده و جامعه، ارزش های معنوی و محبت نسبت به اهل بیت را در محیط های دیگر نیز ترویج کند و این ارزش ها را تقویت کند.

لذا با اجرای این راهکارها و توجه به مسئله معرفت و محبت دانش آموزان نسبت به اهل بیت، مدرسه می تواند به ارتقاء این ارزش ها و ترویج ارتباط معنوی با اهل بیت کمک کند و به تحقق اهداف سند تحول بنیادین مدرسه نیز کمک کند (کریمی نیا و همکاران، ۱۴۰۰)

• اهمیت و ضرورت بررسی موضوع بین دانش آموزان

معرفت و محبت نسبت به اهل بیت (خاندان پیامبر اسلام) برای دانش آموزان از اهمیت بسیاری برخوردار است و می تواند در راستای تحول بنیادین آموزشی و تربیتی آن ها تأثیر گذار باشد. این مفاهیم می توانند به شکل دهی ارزش ها، اخلاق و روابط اجتماعی دانش آموزان کمک کنند و اهمیت های زیر را در تحول بنیادین آموزشی و تربیتی دانش آموزان دارند: ۱. تقویت ارزش های انسانی: آشنایی با زندگی و آثار اهل بیت می تواند به دانش آموزان کمک کند تا ارزش های انسانی مانند عدالت، محبت، صداقت، تواضع و خیرخواهی را درک و تقویت کنند. ۲. ارتقاء اخلاق و انسجام اجتماعی: معرفی اهل بیت و آشنایی با اخلاق و رفتار آن ها می تواند به دانش آموزان کمک کند تا روابط انسانی سالم تری ایجاد کنند و به انسجام اجتماعی و فرهنگی بیشتری دست یابند. ۳. تقویت هویت اسلامی و اعتقادی: آشنایی با اهل بیت به دانش آموزان کمک می کند تا هویت اسلامی و اعتقادی خود را تقویت کنند و با ارزش ها و اصول اسلامی همگام شوند. ۴. ترویج عدالت و مساوات: آشنایی با زندگی اهل بیت و تأکید آن ها بر عدالت و مساوات می تواند به دانش آموزان کمک کند تا برای عدالت و مساوات در جوامع خود تلاش کنند. ۵. تقویت محبت و همدلی: معرفت و محبت نسبت به اهل بیت می تواند به تقویت محبت، همدلی و تعامل مثبت در جامعه کمک کند و به ایجاد فضایی پویا و پر از احترام و محبت در محیط آموزشی و تربیتی منجر شود. به طور کلی، معرفت و محبت نسبت به اهل بیت می تواند به شکل دهی ارزش ها، اخلاق و روابط اجتماعی دانش آموزان کمک کرده و به تحول بنیادین آموزشی و تربیتی آن ها کمک کند. ارتقاء این ارزش ها و اصول می تواند به بهبود فردی و اجتماعی دانش آموزان و بهبود

جوامعشان منجر شود.

همانطور که اشاره داشتیم ایجاد محبت اهل بیت (علیهم السلام) یکی از آموزه های اصیل اسلامی در تربیت فرزندان است. چه اینکه بخشی از دینداری ما منوط به محبت آنها و بیزاری از دشمنانشان است، لذا تنها درخواست پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) از امت به عنوان پاداش رسالت، مودت نسبت به اهل بیت است. این راه میانبر، سالک راه حق را زودتر به مقصد می رساند. در دوره ی آخر الزمان که فتنه های سیاسی و اعتقادی، از هر سو فرزندان مسلمان را تهدید می کند بهترین راه حل برای نجات از این فتنه ها، آشنایی فرزندان با سیره و تفکرات اهل بیت است، زیرا اگر فرزندان ما با سیره ی اهل بیت آشنا شوند، عشق و محبت تمام قلبشان را فرا می گیرد، سره را از ناسره تشخیص می دهند و این تشخیص دادن، مسیر حرکتشان را به سوی رستگاری تنظیم می کند. بنابراین ارائه ی راهکارهایی برای ایجاد محبت نسبت به اهل بیت در کودکان و نوجوانان در عصر حاضر بسیار ضروری و مهم می باشد (سنجولی و ولایتی ثابت، ۱۳۹۹).

• رویکردهایی جهت تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

۱. ادغام محتوا در برنامه های آموزشی: اطمینان حاصل کنید که محتواهای مرتبط با زندگی، ارزش ها و امامت اهل بیت در برنامه های آموزشی دانش آموزان جایگاه دارند و به طور منظم درس داده می شوند.

۲. برگزاری کارگاه ها و نشست ها: برگزاری کارگاه ها، نشست ها و برنامه های متنوع مرتبط با اهل بیت با حضور اساتید و متخصصان می تواند به تقویت محبت و معرفت دانش آموزان کمک کند.

۳. استفاده از فناوری آموزشی: از فناوری های نوین مانند اپلیکیشن های آموزشی، وبسایت های تعلیمی و ویدیوها برای ارائه محتوا و آموزش های مرتبط با اهل بیت استفاده کنید.

۴. ایجاد مسابقات و فعالیت های تحت حمایت: ایجاد مسابقات، فعالیت های هنری و فرهنگی مرتبط با اهل بیت که توسط دانش آموزان برگزار شود و تحت حمایت مدرسه قرار گیرد.

۵. ارتقای آگاهی و آموزش اولیه: اطلاع رسانی و آموزش اولیه به دانش آموزان درباره زندگی، ارزش ها و امامت اهل بیت به منظور افزایش آگاهی و محبت نسبت به آنان.

۶. همکاری با خانواده ها: برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان،

همکاری و ارتباط موثر با خانواده‌ها و تشویق آن‌ها به حمایت از این موضوع اهمیت دارد. با اجرای این راهکارها و ایجاد برنامه‌های مناسب، استفاده کرده و می‌توانید در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، معرفت و محبت نسبت به اهل بیت را در دانش‌آموزان تقویت کرده و به ترویج ارزش‌ها و اصول مرتبط با آنان کمک کنید (نجفی، ۱۳۹۹).

معرفت با اهل بیت به معنای شناخت و آگاهی از اعمال، احادیث، و توصیه‌های آنان است. این معرفت به ما کمک می‌کند تا از راهنمایی‌های آنان در زندگی دینی و اخلاقی خود بهره ببریم و به سوی پیشرفت و تحول در مسیر ایمانی و عبادی حرکت کنیم. محبت نسبت به اهل بیت نیز به معنای عشق، احترام، و وفاداری به آنان است. این محبت باعث ایجاد ارتباط نزدیک تر با اهل بیت می‌شود و موجب تقویت انگیزه و اراده برای پیروی از آنان می‌گردد. در راستای سند تحول، معرفت و محبت نسبت به اهل بیت می‌تواند به عنوان یک عامل مهم در تحول و پیشرفت افراد و جوامع مورد توجه قرار گیرد. این معرفت و محبت می‌تواند به عنوان یک راهنما و الگوی قوی در مسیر تحول شخصی و اجتماعی ما باشد و ما را به سوی رشد و پیشرفت روحی و معنوی هدایت کند.

• شیوه‌های ترویج معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش‌آموزان

۱. آموزش تاریخ و زندگی‌نامه اهل بیت: ارائه دقیق و صحیح اطلاعات در مورد زندگی و اعمال اهل بیت به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا آنان با تاریخچه و ارزش‌های اهل بیت آشنا شوند و ارتباط نزدیک‌تری با آنان برقرار کنند.

۲. تشویق به مطالعه و تحقیق: تشویق دانش‌آموزان به مطالعه کتب، حدیث‌ها و روایات مربوط به اهل بیت، به آنان کمک می‌کند تا عمیق‌تر با اطلاعات و آموزه‌های آنان آشنا شوند و محبت بیشتری برای آنان پیدا کنند.

۳. برگزاری جلسات معرفتی و اجتماعی: برگزاری جلسات و مراسم معرفتی و اجتماعی مرتبط با اهل بیت می‌تواند فضایی مناسب برای آموزش و تقویت معرفت و محبت نسبت به آنان فراهم کند.

۴. ارائه نمونه‌های عملی: ترغیب دانش‌آموزان به پیروی از مثال‌های عالی و عملی اهل بیت، می‌تواند به تقویت محبت و ارتباط نزدیک‌تر با آنان کمک کند.

۵. ترویج اخلاق اهل بیت: آموزش اصول و ارزش‌های اخلاقی اهل بیت به دانش‌آموزان، می‌تواند

به شکل دهی به اخلاق و رفتارهای مثبت در زندگی آنان کمک کند و به تقویت محبت نسبت به اهل بیت منجر شود. استفاده از این شیوه‌ها و روش‌ها در مدارس و مراکز آموزشی، می‌تواند به ترویج معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش‌آموزان کمک کند و زمینه‌ای مثبت برای رشد روحی و معنوی آنان فراهم کند.

• بررسی پیشینه پژوهشی و تحقیقاتی مرتبط با موضوع مقاله

کریمی نیا و همکاران، (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان راههای ایجاد محبت به اهل بیت (علیهم السلام) در کودکان و نوجوانان انجام دادند. ایجاد محبت اهل بیت (علیهم السلام) یکی از آموزه‌های اصیل اسلامی در تربیت فرزندان است. چه اینکه بخشی از دینداری ما منوط به محبت آنها و بیزاری از دشمنانشان است، لذا تنها درخواست پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) از امت به عنوان پاداش رسالت، مودت نسبت به اهل بیت است. این راه میانبر، سالک راه حق را زودتر به مقصد می‌رساند. در دوره‌ی آخر الزمان که فتنه‌های سیاسی و اعتقادی، از هر سو فرزندان مسلمان را تهدید می‌کند بهترین راه حل برای نجات از این فتنه‌ها، آشنایی فرزندان با سیره و تفکرات اهل بیت است، زیرا اگر فرزندان ما با سیره‌ی اهل بیت آشنا شوند، عشق و محبت تمام قلب‌شان را فرا می‌گیرد، سره‌را از ناسره تشخیص می‌دهند و این تشخیص دادن، مسیر حرکتشان را به سوی رستگاری تنظیم می‌کند. بنابراین ارائه‌ی راهکارهایی برای ایجاد محبت نسبت به اهل بیت در کودکان و نوجوانان در عصر حاضر بسیار ضروری و مهم می‌باشد. در گردآوری مطالب در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای استفاده شده و روی آورد پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی می‌باشد. از جمله راه‌های نظری ایجاد محبت نسبت به اهل بیت در کودکان و نوجوانان عبارتند از: معرفت اهل بیت، شناساندن جایگاه و حقوق و فضایل اهل بیت و آموزش چگونگی توسل به اهل بیت، و از جمله راه‌های عملی ایجاد محبت نسبت به اهل بیت عبارتند از: مراقبت‌های ویژه‌ی زمان انعقاد نطفه و دوران جنینی، تغذیه پاک و حلال، بزرگداشت ایام وفات و ولادت ائمه، آشنایی فرزندان با سرزمین‌های مقدس و زیارت ائمه. پژوهش حاضر، مجموعه راهکارهای نظری و عملی برای تربیت فرزندان در مسیر اهل بیت است. آرزو مندیم خداوند متعال ما را از امانت داران شایسته در تربیت و نگهداری فرزندان مان قرار دهد.

قلمکاریان و همکاران، (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان بررسی و تحلیل مبانی معرفت شناسی و عرفان اسلامی و تاثیر آن در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش انجام دادند. حاضر به بررسی و تحلیل مبانی معرفت شناسی و عرفان اسلامی و تاثیر آن در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش پرداخته است. رویکرد پژوهش حاضر کیفی و به شیوه ی تحلیلی انجام گرفته و از لحاظ نوع تحقیق، بر مبنای هدف نظری و روش آن، توصیفی و تحلیلی می باشد. ابزارهای اصلی گردآوری داده ها در روش تحقیق کیفی مطالعات کتابخانه ای است. نتایج نشان داد که اگرچه عرفان اسلامی صورت غالب معنویت در اسلام را نمایندگی می کند، اما در ساحت فرهنگ اسلامی همواره می توان جلوه های دیگری از معنویت را به نظاره نشست. در سند تحول بنیادین در گزینش و ساماندهی محتوا به ایجاد توانایی تجزیه و تحلیل در فراگیران تاکید شده است.

سنچولی و ولایتی ثابت، (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان راه های ایجاد محبت نسبت به اهل بیت (علیهم السلام) در کودکان و نوجوانان انجام دادند. ایجاد محبت اهل بیت (علیهم السلام) یکی از آموزه های اصیل اسلامی در تربیت فرزندان است. چه اینکه بخشی از دینداری ما منوط به محبت آنها و بیزاری از دشمنانشان است، لذا تنها درخواست پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) از امت به عنوان پاداش رسالت، مودت نسبت به اهل بیت است. این راه میانبر، سالک راه حق را زودتر به مقصد می رساند. در دوره ی آخر الزمان که فتنه های سیاسی و اعتقادی، از هر سو فرزندان مسلمان را تهدید می کند بهترین راه حل برای نجات از این فتنه ها، آشنایی فرزندان با سیره و تفکرات اهل بیت است، زیرا اگر فرزندان ما با سیره ی اهل بیت آشنا شوند، عشق و محبت تمام قلب شان را فرا می گیرد، سره را از ناسره تشخیص می دهند و این تشخیص دادن، مسیر حرکتشان را به سوی رستگاری تنظیم می کند. بنابراین ارائه ی راهکارهایی برای ایجاد محبت نسبت به اهل بیت در کودکان و نوجوانان در عصر حاضر بسیار ضروری و مهم می باشد. در گردآوری مطالب در این پژوهش از روش کتابخانه ای استفاده شده و روی آورد پژوهش به روش توصیفی - تحلیلی می باشد. از جمله راه های نظری ایجاد محبت نسبت به اهل بیت در کودکان و نوجوانان عبارتند از: معرفت اهل بیت، شناساندن جایگاه و حقوق و فضایل اهل بیت و آموزش چگونگی توسل به اهل بیت، و از جمله راه های عملی ایجاد محبت نسبت به اهل بیت عبارتند از: مراقبت های ویژه زمان انعقاد نطفه و دوران جنینی، تغذیه پاک و حلال، بزرگداشت ایام وفات و ولادت ائمه، آشنایی

فرزندان با سرزمین های مقدس و زیارت ائمه. پژوهش حاضر، مجموعه راهکارهای نظری و عملی برای تربیت فرزندان در مسیر اهل بیت است. آرزو مندیم خداوند متعال ما را از امانتداران شایسته در تربیت و نگهداری فرزندانمان قرار دهد.

• نگاهی به شواهد (۱)

علائمی که در برخی از دانش آموزانم مشاهده کردیم:

عدم توجه به مطالب مربوط به اهل بیت

نادیده گرفتن ارزش ها و اخلاقیات اهل بیت

بی علاقه‌گی به شرکت در بحث های کلاسی

اظهار نظرهای منفی یا بی احترامی

بی علاقه‌گی به درس

پاسخ دهی به سوالات و آزمون ها از روی کتاب (تقلب)

رفتار های ناپسند

۹	عدم توجه به مطالب مربوط به اهل بی
۳	نادیده گرفتن ارزش ها و اخلاقیات اهل بیت
۵	بی علاقه‌گی به شرکت در بحث های کلاسی
۳	اظهار نظرهای منفی یا بی احترامی
۴	بی علاقه‌گی به درس
۵	پاسخ دهی به سوالات و آزمون ها از روی کتاب (تقلب)
۴	رفتار های ناپسند

• تجزیه و تحلیل و تفسیر داده ها

این علائم و نشانه ها را که در دانش آموزانم مشاهده کردم با صحبت و هم فکری با مدیر مدرسه تصمیم گرفتم جلسه ای با دانش آموزان و خانواده هایشان برگزار کنیم و دلایل این مشکلات را جویا شوم تا بتوانیم در راستای سند تحول بنیادین آن را تقویت کنیم.

چالش ها و مشکلات آموزشی و روانی که دانش آموزانم از عدم محبت و معرفت نسبت به اهل بیت برای آنها به وجود آمده بود و با صحبت با آنها و خانواده هایشان و نظر سنجی از آنها متوجه شدم:

۱- کاهش انگیزه و تعهد

۲- ایجاد انزوا و اختلافات

۳- کاهش احترام و ارزش گذاری

۴- کاهش همبستگی و انسجام

بعد از جلسه و صحبت با دانش آموزان و خانواده هایشان تصمیم گرفتم در وهله اول از دانش آموزانم آزمون تعهد و انگیزه به ارزش های دینی بگیرم تا درجه تعهد آنها را نسبت به ارزش ها متوجه شوم. برای این کار از پرسشنامه تعهد به ارزش های دینی استفاده کردم.

هدف از ساخت این پرسشنامه ارزیابی میزان تعهد به ارزش های دینی می باشد. این پرسشنامه دارای ۱۱ سوال است و بر اساس طیف لیکرت پنج درجه ای می باشد. همچنین این پرسشنامه دارای نمره گذاری است.

ارزش های دینی اصول و رفتار دینی و مرتبط با مذهب است که در زندگی مردم جریان دارد. ارزش های دینی مجموعه ارزش هایی هستند که مبتنی بر کتب مقدس دینی و آیین و سخنان پیامبران الهی و اهل بیت می باشند.

عواملی که عدم تعهد معرفت و محبت نسبت به اهل بیت را به خود می آورند شام موارد زیر است: ۱. نادیده گرفتن تاریخ و ارزش های اهل بیت: عواملی که تاریخ و ارزش های اهل بیت را نادیده می گیرند و به آن توجه نمی کنند، ممکن است عدم محبت و معرفت نسبت به آنان را به وجود بیاورند.

۲. تأثیرات فرهنگی و اجتماعی: فرهنگ و محیط اجتماعی که دانش آموزان در آن بزرگ می شوند، می تواند تأثیر بسزایی بر نگرش و ارزش های آنان نسبت به اهل بیت داشته باشد.

۳. کمبود آموزش و آگاهی: عدم دسترسی به آموزش مناسب و کافی درباره زندگی و ارزش های اهل بیت می تواند باعث عدم معرفت و محبت نسبت به آنان شود.

۴. تأثیرات رسانه ها و فضای مجازی: رسانه ها و فضای مجازی می توانند نقش مهمی در شکل دهی

به نگرش و ارزش‌های دانش‌آموزان نسبت به اهل بیت داشته باشند. ۵. عوامل خانوادگی: خانواده و محیط خانوادگی که دانش‌آموزان در آن بزرگ می‌شوند، نیز می‌تواند تأثیر بسزایی بر نگرش و ارزش‌های آنان درباره اهل بیت داشته باشد. ۶. عوامل شخصیتی: عوامل شخصیتی مانند نگرش‌ها، باورها، تجربیات شخصی و تفاوت‌های فردی می‌توانند نقش مهمی در ایجاد عدم معرفت و محبت نسبت به اهل بیت داشته باشند.

• انتخاب راه حل جدید موقتی

پس از صحبت با خانواده‌ها و دانش‌آموزانم به این نتیجه رسیدم که برای تقویت معرفت و محبت دانش‌آموزان نسبت به اهل بیت، می‌توانم از راهکارهای جدید و نوآورانه استفاده کنم. برخی از این راه‌حل‌های جدید برای افزایش معرفت و محبت دانش‌آموزان نسبت به اهل بیت عبارتند از: ۱. استفاده از فناوری: از فناوری‌های نوین مانند اپلیکیشن‌های آموزشی، وبسایت‌های تعلیمی، ویدیوها و پادکست‌ها برای ارائه محتوا و آموزش‌های مرتبط با زندگی و ارزش‌های اهل بیت استفاده کرد.

۲. ایجاد رویدادها و کارگاه‌ها: برگزاری رویدادها، کارگاه‌ها و نشست‌های مربوط به اهل بیت با حضور اساتید و متخصصان می‌تواند به تقویت محبت و معرفت دانش‌آموزان کمک کند.

۳. توسعه برنامه‌های آموزشی مبتنی بر بازی: طراحی برنامه‌های آموزشی مبتنی بر بازی که به صورت جذاب و تعاملی مفاهیم و ارزش‌های اهل بیت را به دانش‌آموزان آموزش دهد.

۴. ایجاد فضای آموزشی متنوع: ایجاد فضاهای آموزشی متنوع مانند موزه‌ها، کتابخانه‌ها، ورزشگاه‌ها و فضاهای هنری که به معرفت و ارزش‌های اهل بیت مرتبط باشند.

۵. ترویج همکاری و هم‌افزایی: تشویق دانش‌آموزان به همکاری و هم‌افزایی در فعالیت‌ها و پروژه‌های مرتبط با اهل بیت به منظور تقویت ارتباط و محبت نسبت به آنان.

۶. ایجاد برنامه‌های تحت حمایت: ایجاد برنامه‌های تحت حمایت و پشتیبانی از دانش‌آموزان برای مطالعه و تحقیق درباره زندگی و آموزه‌های اهل بیت. استفاده از این راه‌حل‌ها و رویکردهای نوآورانه می‌تواند به تقویت محبت و معرفت دانش‌آموزان نسبت به اهل بیت کمک کند و ارتقای ارزش‌ها و اصول مرتبط با آنان را ترویج کند.

• اجرای طرح و راه حل جدید و نظارت بر آن

در وهله دوم سعی کردم خانواده ها را آگاه کنم و روش های تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت را با آنها در میان بگذارم تا آنها هم بتوانند برای تقویت فرزندان شان تلاش کنند تا نتیجه بهتری بگیرند.

برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان، می توان از طرح ها و فعالیت های متنوعی استفاده کرد. که من چند پیشنهاد برای اجرای طرح جدید به منظور تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان آورده ام :

کلاس های آموزشی: برگزاری کلاس ها و جلسات آموزشی با موضوعات مرتبط با زندگی، اقوال و اعمال اهل بیت به منظور افزایش معرفت دانش آموزان. ۲. مسابقات و بازی های آموزشی: برگزاری مسابقات و بازی های آموزشی مرتبط با اهل بیت که به دانش آموزان کمک کند تا اطلاعات خود را افزایش دهند و محبت و احترام خود را نسبت به این خاندان تقویت کنند. ۳. گفتگوها و نشست های گروهی: برگزاری گفتگوها و نشست های گروهی با موضوعات مرتبط با اهل بیت به منظور بحث و تبادل نظر درباره ارزش ها، اصول و اخلاقیات این خاندان. ۴. فیلم نما و نمایش های تئاتر: برگزاری نمایش فیلم های مرتبط با زندگی اهل بیت و نمایش های تئاتری به منظور جذب توجه و تقویت معرفت و محبت دانش آموزان نسبت به این خاندان. ۵. ساخت و توزیع مطالب آموزشی: تهیه و توزیع کتب، بروشورها و منابع آموزشی مرتبط با اهل بیت به منظور افزایش معرفت و اطلاعات دانش آموزان. ۶. برگزاری مراسم و رویدادهای مذهبی: برگزاری مراسم ها، جشن ها و رویدادهای مذهبی مرتبط با اهل بیت به منظور تقویت ارتباط دانش آموزان با این خاندان و تقویت احساس محبت و ارتباط روحانی با آنها. ۷. پختن نذری در مناسبت های شهادت و میلاد امامان و ائمه اطهار (علیه السلام) و...

• گردآوری اطلاعات (شواهد دسته ی دوم)

بعد از گذشت یک ماه که به صورت آزمایشی و با همکاری خانواده ها این طرح را اجرایی کردیم و در پایان ماه از دانش آموزان آزمون سوال کردم و متوجه شدم:

رفتار های ناپسند آنها کاهش یافته بود.

انگیزه به شرکت در بحث های کلاسی داشتند.

بی احترامی مشهود نبود.

تقلب کاهش یافته بود.

احترام و توجه به ارزش های اهل بیت مشهود میشد.

تعهد و انگیزه مشهود میشد.

• ارزشیابی تاثیر اقدام جدید و تایید اعتبار آن

برای ارزیابی تأثیر اقدامات جدید و تایید اعتبار برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان، می توانید از روش های زیر استفاده کنید:

۱. پیش آزمون و پس آزمون: قبل از اجرای اقدام جدید، ابتدا وضعیت فعلی معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان را ارزیابی کنید. سپس پس از اجرای اقدام، مجدداً این موضوع را ارزیابی کنید تا تأثیر آن را مشاهده کنید.

۲. مصاحبه و نظرسنجی: با دانش آموزان، معلمان و والدین مصاحبه کنید و از نظرات آن ها درباره تأثیر اقدامات بر معرفت و محبت نسبت به اهل بیت استفاده کنید.

۳. مشاهده مستقیم: به طور مستقیم و بدون تداخل، رفتارها و واکنش های دانش آموزان را در مواجهه با مفاهیم معرفت و محبت نسبت به اهل بیت مشاهده کنید.

۴. استفاده از ابزارهای ارزیابی مشخص: از ابزارهای ارزیابی مانند پرسشنامه ها، نظرسنجی ها و مقیاس های روان شناختی برای اندازه گیری و ارزیابی تأثیر اقدامات استفاده کنید. ۵. تحلیل داده ها: داده های جمع آوری شده را تحلیل کرده و نتایج را با دقت مورد بررسی قرار دهید تا بتوانید به نتیجه گیری های دقیق تری برسید. با این روش ها، می توانید تأثیر اقدامات جدید بر تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان را به طور موثر ارزیابی کنید و در جهت تحول بنیادین آموزش و پرورش که معرفت و محبت را ترویج می دهد، پیشرفت کنید.

• تجدید نظر نتیجه گیری و دادن گزارش نهایی

برای تجدید نظر و نتیجه گیری و ارائه گزارش نهایی این پژوهش در راستای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان، می توان از روندهای زیر استفاده کرد:

۱. مرور نتایج تحقیق: بررسی جامع و دقیق نتایج و داده های جمع آوری شده در طول تحقیق و

ارزیابی اثربخشی اقدامات انجام شده برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت.

۲. تحلیل نتایج: تحلیل دقیق داده ها و نتایج به دنبال شناسایی الگوها، روندها و ارتباطات بین عوامل مختلف و تأثیر آنها بر معرفت و محبت دانش آموزان نسبت به اهل بیت.

۳. نتیجه گیری: بر اساس تحلیل داده ها و مرور نتایج، به نتیجه گیری های دقیق و معنی داری در مورد تأثیر اقدامات بر تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان پردازید.

۴. تجدید نظر: ارائه یک تجدید نظر جامع و مستند در مورد فرضیات اولیه، روش های استفاده شده، نتایج حاصله و تأثیرات اقدامات بر معرفت و محبت دانش آموزان.

۵. گزارش نهایی: نوشتن یک گزارش نهایی جامع که شامل توضیحات دقیق از موضوع، روش های استفاده شده، نتایج، نتیجه گیری ها و توصیه هایی برای تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان باشد. با انجام این مراحل و ارائه گزارش نهایی، می توان به طور موثر در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که معرفت و محبت را ترویج می دهد، بهبود و تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش آموزان کمک کرد.

• پیشنهادات بر اساس یافته های پژوهش

۱. تدریس محتوای مناسب*: اطمینان حاصل کنید که محتوای آموزشی مرتبط با اهل بیت به شیوه ای جذاب و مهیج به دانش آموزان ارائه می شود تا علاقه و توجه آن ها را جلب کند.

۲. استفاده از روش های تدریس نوین: استفاده از روش های فعال و مشارکتی مانند یادگیری مبتنی بر پروژه، گفتگوهای گروهی و استفاده از فناوری آموزشی برای جذب و مشارکت بیشتر دانش آموزان.

۳. تربیت اخلاقی: تأکید بر تربیت اخلاقی و ارتقاء ارزش های انسانی مانند دوستی، همدلی و عدالت در محیط آموزشی برای تقویت محبت نسبت به اهل بیت.

۴. برگزاری برنامه های فرهنگی: برگزاری برنامه های فرهنگی متنوع مانند نمایش فیلم ها،

- کنفرانس‌ها، نمایش‌های هنری و سایر فعالیت‌ها برای ارتقاء معرفت و محبت نسبت به اهل بیت.
۵. مشارکت والدین: فراهم کردن فرصت‌های مشارکت والدین در فرایند آموزش و پرورش برای تقویت ارتباط خانواده و مدرسه و ترویج معرفت و محبت نسبت به اهل بیت.
۶. آموزش استادان و معلمان: ارائه آموزش‌های مستمر به معلمان و استادان در زمینه اهمیت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت و روش‌های انتقال این مفاهیم به دانش‌آموزان.
۷. ارزیابی و پیگیری: ارزیابی دوره‌ای و پیگیری مستمر برای اندازه‌گیری پیشرفت‌ها و تأثیر اقدامات بر تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش‌آموزان. با اجرای این پیشنهادات بر اساس یافته‌های پژوهش، می‌توان بهبود و تقویت معرفت و محبت نسبت به اهل بیت در دانش‌آموزان را در راستای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش محقق کنید.

منابع و مآخذ

۱. سنچولی، زهرا؛ ولایتی ثابت، ابراهیم. (۱۳۹۹). راه های ایجاد محبت نسبت به اهل بیت (علیهم السلام) در کودکان و نوجوانان، ششمین همایش بین المللی مطالعات دینی و علوم انسانی در جهان اسلام، تهران.
۲. قلمکاریان، سیدمحمد؛ ارجمندفر، مهدی؛ یزدی، حسین. (۱۴۰۰). بررسی و تحلیل مبانی معرفت شناسی و عرفان اسلامی و تاثیر آن در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، اولین کنفرانس بین المللی علوم تربیتی، روانشناسی، علوم ورزشی و تربیت بدنی.
۳. کریمی نیا، محمد مهدی؛ سنچولی، زهرا؛ ولایتی فاضل، ابراهیم؛ انصاری مقدم، مجتبی. (۱۴۰۰). راههای ایجاد محبت به اهل بیت (علیهم السلام) در کودکان و نوجوانان.
۴. کریمی نیا، محمد مهدی؛ سنچولی، زهرا؛ ولایتی فاضل، ابراهیم؛ انصاری مقدم، مجتبی. (۱۴۰۰). راههای ایجاد محبت به اهل بیت (علیهم السلام) در کودکان و نوجوانان.
۵. نجفی، فاطمه. (۱۳۹۹). چگونه توانستم با اقدامی پژوهی حس علاقه و محبت بیشتری را نسبت به اهل بیت در دانش آموزانم تقویت کنم، کنفرانس ملی پژوهش های حرفه ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد دستاورهای نوین در علوم تربیتی و رفتاری «از نگاه معلم»، میناب.